

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง การประเมินวิทยฐานะครูชำนาญการ : กรณี อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒

สำนักงาน ก.ค.ศ. ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๒๐๖.๙ / ๐๐๔๖ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา ขอรื้อเกี่ยวกับการพิจารณาและมีมติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ สรุปความได้ว่า อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๕ ได้พิจารณาข้อหารือเกี่ยวกับการพิจารณาและมีมติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ โดยมีข้อเท็จจริง ดังนี้

๑. มีข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ยื่นคำขอเพื่อขอมีวิทยฐานะครูชำนาญการ จำนวน ๑๗ ราย

๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ได้พิจารณาเสนอรายชื่อคณะกรรมการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีวิทยฐานะครูชำนาญการด้านที่ ๑ ด้านที่ ๒ และด้านที่ ๓ ซึ่งประกอบด้วย (๑) ผู้อำนวยการสถานศึกษาของผู้ขอรับการประเมิน (๒) ผู้ทรงคุณวุฒิสถานศึกษานั้นที่มีความรู้ความเหมาะสม และ (๓) ข้าราชการครูสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าครูชำนาญการ และเป็นผู้มีความรู้ความเหมาะสม ประสพการณ์สอดคล้องกับความรับผิดชอบของผู้ขอรับการประเมิน ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ เพื่อพิจารณาแต่งตั้ง

๓. อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔ ได้พิจารณาแล้วมีมติโดยเสียงข้างมากให้เปลี่ยนแปลงรายชื่อคณะกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิสถานศึกษาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ เสนอมาสำหรับผู้ขอรับการประเมิน ๑๒ ราย และมีมติให้แต่งตั้งอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ซึ่งอยู่ในที่ประชุมและไม่อยู่ในที่ประชุมไปเป็นคณะกรรมการประเมินผู้ทรงคุณวุฒิสถานศึกษา โดยอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการประเมินดังกล่าวได้งดออกเสียงมิตินในเรื่องที่ตนได้รับการแต่งตั้ง

๔. คณะกรรมการประเมินที่มีอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ เข้าไปเป็นกรรมการได้ประเมินให้ผู้ขอรับการประเมินทั้ง ๑๒ ราย ผ่านการประเมินทุกราย และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ได้นำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ พิจารณานุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ที่ไปเป็นคณะกรรมการประเมินดังกล่าว ก็ได้เข้าร่วมพิจารณามิตินุมัติข้าราชการครูที่ตนประเมินมาด้วย

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงมีมติให้หรือคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ๒ ประเด็น คือ

๑. การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ พิจารณามีมติ โดยเสียงข้างมาก (อนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งออกเสียง) แต่งตั้งอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ไปเป็นคณะกรรมการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีวิทยฐานะครูชำนาญการ ถือว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นการพิจารณาทางปกครอง ที่อนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ผู้ถูกแต่งตั้งมีส่วนได้เสีย ตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันต้องห้ามเข้าร่วมประชุม ตามมาตรา ๑๖ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

๒. การนำผลการประเมินมาให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ พิจารณานุมัติ โดยอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ผู้ที่ไปเป็นคณะกรรมการประเมินดังกล่าว ก็ได้ร่วมพิจารณามิตอนุมัติข้าราชการครูที่ตนประเมินมาด้วย จะถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันต้องห้ามเข้าร่วมประชุมตามมาตรา ๑๖ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาปัญหาของสำนักงาน ก.ค.ศ. โดยมีผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงาน ก.ค.ศ.) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อหารือนี้มีประเด็นต้องพิจารณาแต่เพียงว่า การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ แต่งตั้งอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ไปร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการประเมินได้ประเมินให้ข้าราชการครูที่ขอรับการประเมินผ่านการประเมิน และเสนอผลการประเมินต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ พิจารณานุมัติ โดยอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ที่ไปเป็นคณะกรรมการประเมิน ก็ได้ร่วมพิจารณามิตอนุมัติข้าราชการครูที่ตนประเมินมาด้วย กรณีดังกล่าวจะถือเป็นการพิจารณาทางปกครองที่ขัดต่อหลักความเป็นกลางตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันทำให้อนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ที่ไปเป็นคณะกรรมการประเมินต้องห้ามเข้าร่วมประชุมตามมาตรา ๑๖ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๕๔^๑ กำหนดว่า การให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะใด และการเลื่อนเป็นวิทยฐานะใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ซึ่ง ก.ค.ศ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะชำนาญการ ปรากฏตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๑๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ มีขั้นตอนสรุปได้ว่า ผู้ที่ประสงค์จะยื่นขอรับการประเมินวิทยฐานะครูชำนาญการสามารถยื่นคำขอรับการประเมินได้รอบปีละ ๑ ครั้ง โดยส่งคำขอพร้อมทั้งผลการปฏิบัติงานต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับเพื่อตรวจสอบและรับรอง แล้วเสนอถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติและเอกสารหลักฐานของผู้ยื่นขอรับการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่ ก.ค.ศ. กำหนด และเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา ต่อจากนั้น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาจะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินด้านที่ ๑ คือ ด้านวินัย คุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านที่ ๒ คือ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านที่ ๓ คือ ด้านผลการปฏิบัติงาน จำนวน ๓ คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาของผู้ขอรับการประเมิน ผู้ทรงคุณวุฒินอกสถานศึกษานั้นที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม จำนวน ๑ คน และข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าวิทยฐานะครูชำนาญการ และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์สอดคล้องกับความรับผิดชอบของผู้ขอรับการประเมิน จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการ เพื่อทำหน้าที่ประเมินผู้ยื่นขอมีวิทยฐานะครูชำนาญการ กรณีที่คณะกรรมการประเมินทำการประเมินผู้ยื่นขอรับการประเมินเสร็จสิ้น และผลการประเมินทั้ง ๓ ด้าน ของผู้ยื่นขอรับการประเมินผ่านเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด ให้เสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาอนุมัติ ซึ่งเมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีมติอนุมัติแล้ว ให้ผู้มีอำนาจตาม มาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ สั่งแต่งตั้งให้มีวิทยฐานะครูชำนาญการต่อไป

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะชำนาญการตามที่ ก.ค.ศ. กำหนดข้างต้น เห็นได้ว่า คณะกรรมการที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการ “การพิจารณาทางปกครอง”^๒ เพื่อมี “คำสั่งทางปกครอง”^๓

^๑มาตรา ๕๔ การให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะใด และการเลื่อนเป็นวิทยฐานะใดต้องเป็นไปตามมาตรฐานวิทยฐานะตามมาตรา ๔๒ ซึ่งผ่านการประเมิน ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความประพฤติ ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ประสบการณ์ คุณภาพการปฏิบัติงาน ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียน การสอน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

^๒มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“การพิจารณาทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(มีต่อหน้าถัดไป)

แต่งตั้งให้ข้าราชการครูมีวิทยฐานะครูชำนาญการ ตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มีอยู่ ๒ คณะ คือ (๑) อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินข้าราชการครู และมีหน้าที่พิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการครูที่ผ่านการประเมินมีวิทยฐานะครูชำนาญการ และ (๒) คณะกรรมการประเมินข้าราชการครู มีหน้าที่ประเมินข้าราชการครูที่ยื่นขอรับการประเมิน เพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการครูที่ผ่านการประเมินมีวิทยฐานะครูชำนาญการ ซึ่งต้องถือว่า คณะกรรมการทั้งสองคณะเป็นองค์กรเดียวกันที่แบ่งหน้าที่กันทำงานภายใต้กระบวนการพิจารณาทางปกครองเดียวกัน ก่อนที่จะมีการออกคำสั่งทางปกครองแต่งตั้งให้ข้าราชการครูมีวิทยฐานะครูชำนาญการ มิใช่เป็นคนละองค์กรในลักษณะที่องค์กรหนึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบและทบทวนการออกคำสั่งทางปกครองของอีกองค์กรหนึ่ง เช่น กรณีของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ที่ทำหน้าที่ทบทวนคำสั่งลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาซึ่งออกโดยมีความเห็นสอดคล้องกับคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ซึ่งกรณีนี้เจ้าหน้าที่คนเดียวกันจะมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาทางปกครองทั้งในคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ไม่ได้ เพราะการใช้ดุลพินิจของบุคคลดังกล่าวย่อมมีความโน้มเอียงไปตามความเห็นเดิมที่ตนได้เคยพิจารณาวินิจฉัยไปแล้ว อันถือได้ว่ามีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางได้ตามมาตรา ๑๖^๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ^๕

เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการประเมินข้าราชการครูที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้ง เป็นองค์กรเดียวกันที่แบ่งหน้าที่กันทำงานภายใต้กระบวนการพิจารณาทางปกครองเดียวกัน ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะชำนาญการ ที่ ก.ค.ศ. กำหนด ก็มีได้มีบทบัญญัติบังคับให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินข้าราชการครูตามรายชื่อที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอขึ้นมาเท่านั้น หรือห้าม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาร่วมเป็นคณะกรรมการประเมิน หรือห้าม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นคณะกรรมการประเมิน เข้าร่วมประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการครูมีวิทยฐานะ ดังนั้น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ จึงอาจ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๓)

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๖ ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ ศาลปกครองสูงสุดได้เคยมีคำวินิจฉัยทำนองเดียวกันนี้ในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดคดีหมายเลขแดง ที่ อ. ๑๓๓/๒๕๕๓

แต่งตั้งอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ซึ่งที่ประชุมพิจารณาแล้ว เห็นว่า เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสม และไม่ได้อยู่ในสถานศึกษาเดียวกับผู้ขอรับการประเมิน ไปร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินในฐานะผู้ทรงคุณวุฒินอกสถานศึกษาได้ และอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ซึ่งเป็นคณะกรรมการประเมินก็มีสิทธิเข้าร่วมประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการครูที่ตน ประเมินมามีวิทยฐานะครูชำนาญการได้ โดยไม่ถือเป็นเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้ การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖^๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองฯ เว้นแต่อนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ที่เป็น คณะกรรมการประเมินและร่วมพิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการครูมีวิทยฐานะครูชำนาญการ จะเป็น “คู่กรณี”^๗ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กล่าวคือ เป็น ผู้ยื่นคำขอรับการประเมินหรือเป็นผู้คัดค้านคำขอรับการประเมิน เป็นผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับ ของคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการครูให้มีวิทยฐานะครูชำนาญการ หรือเป็นผู้ซึ่งเข้ามาในกระบวนการ ประเมิน เนื่องจากสิทธิของตนจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการครูให้มี วิทยฐานะครูชำนาญการ หรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับคู่กรณี เช่น เป็นคู่สมรส เป็นบุพการี หรือเป็น เจ้าหนี้หรือลูกหนี้ของผู้ขอรับการประเมิน ตามนัยมาตรา ๑๓^๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองฯ กรณีนี้ อนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ผู้นั้น ก็ไม่อาจทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการประเมิน รวมทั้งไม่มีสิทธิเข้าร่วมประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการครูมีวิทยฐานะชำนาญการได้ ตามมาตรา ๑๖ วรรคสาม^๙ ประกอบมาตรา ๒๒^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและ

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^๗มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับ ของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองเนื่องจากสิทธิของตนจะถูก กระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง

^๘มาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้ จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

(๑) เป็นคู่กรณีเอง

(๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี

(๓) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือ ลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น

(๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี

(๕) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๙มาตรา ๑๖ การประชุม ก.ค.ศ. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ฯลฯ

ฯลฯ

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับตัวกรรมการผู้ใดโดยเฉพาะ หรือเมื่อมีกรณี เข้าข่ายที่กฎหมายกำหนดว่ากรรมการผู้นั้นมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

^{๑๐}มาตรา ๒๒ การประชุมของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ให้นำความในมาตรา ๑๖ มาใช้ บังคับโดยอนุโลม

บุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ เพราะจะเป็นการขัดต่อหลักความเป็นกลางในการพิจารณาทางปกครอง อันส่งผลกระทบต่อความชอบด้วยกฎหมายของการแต่งตั้งให้ข้าราชการครูมีวิทยฐานะครูชำนาญการได้

อนึ่ง คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า กรณีที่ มาตรา ๒๒^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ กำหนดให้นำความในมาตรา ๑๖^{๑๒} มาใช้บังคับกับการประชุมของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาโดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๑๖ วรรคสาม กำหนดว่า ในการประชุมถ้ามีการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับตัวกรรมการผู้ใด โดยเฉพาะ หรือเมื่อมีกรณีเข้าข่ายที่กฎหมายกำหนดว่ากรรมการผู้นั้นมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม ซึ่งคำว่า “ไม่มีสิทธิเข้าประชุม” ในที่นี้ มุ่งหมายถึง การไม่เข้าร่วมประชุมหรือการไม่อยู่ในที่ประชุมเพื่อพิจารณาลงมติในเรื่องที่เกี่ยวกับตนหรือเรื่องที่ตนมีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความไม่เป็นกลางในการพิจารณา หรือเป็นการจงใจกรรมการหรืออนุกรรมการอื่นในการพิจารณาออกเสียงลงมติ อย่างไรก็ตามก็ดี กรณีที่ที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ มีมติให้แต่งตั้งอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต ๒ ซึ่งอยู่ในที่ประชุมร่วมเป็นคณะกรรมการประเมิน กรณีดังกล่าวยังไม่ถือว่าเป็นการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับตัวอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งเป็น คณะกรรมการประเมินโดยเฉพาะ หรือเป็นกรณีที่อนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประเมินเป็นผู้มีส่วนได้เสีย อันจะทำให้อนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. ผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม ตามนัยมาตรา ๑๖ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ เว้นแต่อนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประเมินจะเป็นผู้ยื่นขอรับการประเมินให้แก่ตนเอง หรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อยู่รับการประเมินตามมาตรา ๑๓^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

(นายอัษฎพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๕

^{๑๑} ปรตดูเชิงบรรณที่ ๑๐, ข้างต้น

^{๑๒} ปรตดูเชิงบรรณที่ ๙, ข้างต้น

^{๑๓} ปรตดูเชิงบรรณที่ ๘, ข้างต้น